

VII Congrés d'Història Moderna de Catalunya

Catalunya entre la Guerra i la Pau: 1713, 1813

MÚSIQUES DE DUES GUERRES

Dimarts 17 de desembre de 2013, a les 20 h
Paranimf de l'Edifici Històric
(Gran Via de les Corts Catalanes, 585)

Presidència: Dr. Roger Alier, Universitat de Barcelona
Introducció: Dr. Josep Dolcet, president de la Societat Sor de Barcelona

Programa

I

Jean-Baptiste Stuck, «Batistin»

(Liorna, 1680 – París, 1755)

Cantate sur la prise de Lérida (París, 1708)

- I. Preludi
- II. *Assez et trop longtemps*, recitatiu
Descendez, Minerve indomptable, ària
- III. *Mais, quel dieu!*, recitatiu
Chantons sa victoire, ària
- IV. *Le front ceint de lauriers*, recitatiu
Venez plaisirs, volem amours, ària

María Hinojosa, soprano
Meritxell Tiana, violí
Anna Casademunt, viola da gamba
Ariadna Cabiró, clavicèmbal

II

Ferran Sor

(Barcelona, 1778 – París, 1839)

Cantata alla duchessa d'Albufera (València, 1813)

- I. *D'Onora al pie depongansi*, obertura i cor
(andante largo – allegro vivace)
- II. *Salve, felice aurora*, solistes amb cor (andante allegro – andante largo)
- III. *Ab, mille volte ancora*, tercet (allegro di polacca)
- IV. *Sempre felice giorno*, cor (allegro mosso)

Irene Mas, soprano
Jorge Juan Morata, tenor
Néstor Pindado, baríton
Schola Cantorum Universitaria Barcinonensis
(dir. Carles Gumí)
Orquestra Universitat de Barcelona
(dir. Carles Gumí)
Director: Sergi Casademunt
Soprano collaboradora: Roser Valdivieso
Repetidor: Arnau Farré

Entrada gratuïta. Aforament limitat

Lletres cantades

Cantate sur la prise de Lérida

RÉCITATIF

Assez et trop longtemps les horribles tempêtes
des plus funestes coups ont menacé nos têtes;
assez et trop longtemps les destins envieux
attaquent des vertus que protègent les dieux.

AIR

Descendez, Minerve indomptable,
par vôtre égide redoutable,
conservez mon héros dans l'horreur des combats
et forcez la Fortune à marcher sur ses pas.

Éloignez de sa vie
les instants malheureux;
faites tomber l'envie
dans des gouffres affreux.

RÉCITATIF

Mais, quel dieu tout-à-coup s'empare de mon âme!
C'est Apollon lui-même, il m'agite, il m'enflamme.
Quels ravissants accords
excitent mes transports!

De remparts, de rochers, quel terrible assemblage
irrite du héros l'intrépide courage?
De sa seule valeur reconnoissant la loi,
dieux! il se livre entier pour l'état, pour son roi;
je le vois tel que Mars, animé par la gloire,
des bras de la Fortune arracher la victoire.
C'en est fait, il triomphe et son nom glorieux
s'élève avec éclat et vole jusqu'aux cieux.

AIR

Chantons sa victoire
et ses grands exploits;
déesse aux cent voix,
mille et mille fois
publiez sa gloire.

RÉCITATIF

Le front ceint de lauriers, il revient dans ces lieux;
France, tu vas revoir ces héros glorieux
après que son absence a causé nos allarmes:
de son retour heureux, goûtons bien tous les charmes.

AIR

Venez plaisirs, volez amours,
préparez-lui de plus douces conquêtes,
et par les plus riantes fêtes
faites briller cet aimable séjour.

Tandis que les neuf sœurs
au temple de mémoire
consacrent à jamais
son triomphe et sa gloire.

Cantata alla duchessa d'Albufera

CORO

D'Onora al pie depongansi
questi votivi fiori,
e con giulivi cori
si canti il fausto dì.

SOLI E CORO

Salve, felice aurora,
che sospirata splendi,
per te la eccelsa Onora
i lumi al giorno aprì.

D'amor la face
nel sen del prode
serba vivace
la tua virtù.

De' suoi marziali
sparsi sudori
più che li allori
lo paghi tu.

Salve, felice aurora...

Se vi fur grati, o numi,
nunca le preci e i voti
che noi porgiam devoti
ai vostri sacri altar.

Chi tanto a voi somiglia
incolume serbate
e sopra lui versate
d'almi contenti un mar.

Salve, felice aurora...

Dea, da sinistro evento
salva l'onusto fianco,
e d'un garzon contento
deh fa il materno amor.

Serbato a gloria e onore
ci faccia un dì felice
l'amante genitrice
il forte genitor.

Salve, felice aurora...

TERZETTO

Ah, mille volte ancora
per te ritorni a nascere
la sospirata aurora
di questo fausto dì.

E sian li sguardi tuoi
ognor più fausti a noi,
e brillin di contento
sereni ognor così.

Di più bel lume adorna
sia sempre in nuova guisa
l'aurora che ritorna
dell'altra che partì.

Ah, mille volte ancora
per te ritorni a nascere
la sospirata aurora
di questo fausto dì.

CORO

Sempre felice giorno
riedi sereno e lieto,
brillino al tuo ritorno
i nostri cor così.

Salve, felice aurora
che sospirata splendi,
per te la bella Onora
i lumi al giorno aprì.

Sempre felice giorno...

Dues cantates, dos ducs, dues guerres

Lleida, 1707

El duc d'Orleans ha arribat tard a Almansa: el duc de Berwick ha trencat el front austriacista i ha sotmès tot l'antic regne de València a l'obediència a Felip V. L'ambiciós nebot de Lluís XIV —la seva pretensió era supplantar Felip V com a rei d'Espanya— també vol tenir els seus llores i, com que més al nord hi ha una ciutat pobrament defensada i gairebé sense guarnició anomenada Lleida, aprofita l'ocasió i l'expugna després d'un curt setge.

A París, el seu compositor de cambra, que és l'encarregat de proveir la seva cort particular de cantates arcàdiques, mitològiques, amoroses i pastorils, es veu en l'obligació de posar en música aquest passeig militar i convertir-lo en una proesa d'heroi mític.

A la mort del rei que havia trasbalsat Europa, aquest duc intrigant i ambiciós passarà a regir els destins de França durant la minoria d'edat del *bien aimé* Lluís XV, tot i que sense deixar de conspirar fins al darrer moment. I Jean-Baptiste Stuck, dit «Batistin» —compositor italià de família alemanya—, tindrà el mèrit d'haver estat el principal creador de la cantata de cambra francesa del Barroc.

València, 1813

El mariscal Louis-Gabriel Suchet, governador bonapartista de València, està satisfet: ha pacificat l'antic regne de València, i la seva administració està donant fruits positius (que fins al segle XXI no li seran reconeguts). A més, l'emperador de França l'ha fet duc d'Albufera i la seva dona torna a estar en estat.

I a la capital del Túria hi ha un militar espanyol i músic català, Ferran Sor, que, fervent partidari de la monarquia de Josep I i de les idees franceses, per l'aniversari de la duquessa Honorine compondrà una cantata d'homenatge a la parella i a l'hereu que ha de perpetuar aquest flamant títol nobiliari.

Un any després, Suchet s'haurà de batre en retirada cap a Catalunya amb el seu exèrcit i, ja des dels Pirineus, s'assabentarà de l'abdicació de l'emperador; així i tot, ell podrà refer la seva carrera militar. Ferran Sor marxarà cap a un exili que serà definitiu per la rancúnia i mesquinesa del *deseado* Ferran VII —besnét de Felip V—, però assolirà per mèrits propis un renom internacional com a guitarrista i compositor.

La cantata dedicada a la duquessa d'Albufera s'interpreta ara per primera vegada des de la seva estrena el 1813, una recuperació absoluta deguda a la revisió que n'ha fet el musicòleg Sergi Casademunt.

Josep Dolcet

ORGANITZEN:

AGRAÏMENTS:

Dra. Lourdes Ciriot,
vicerectora de Relacions
Institucionals i Cultura

Carme Bustamante

